

SofScale Gel: Tand(steen) verzachter?

Recent is door 'ASH-Dentsply' het middel SofScale op de Nederlandse markt geïntroduceerd. Het betreft een gel waardoor het tandsteen verweekt en eenvoudiger te verwijderen is. Dit roept meteen de vraag op wat het effect is op het tandoppervlak en tandheelkundige materialen. Per slot van rekening is er veel overeenkomst in de samenstelling van tandsteen en tandmaterialen. Waaruit bestaat SofScale Gel en op welke wetenschappelijke studies is de samenstelling gebaseerd.

Het onderzoek dat de importeur op dit moment kan leveren, is helaas zeer summier. Het bestaat uit drie pagina's met beknopte samenvattingen van enkele kleine studies. In twee eigen studies heeft men gekeken naar de mogelijke overgevoelheidsreacties bij ratten en konijnen. *In vitro* is gekeken naar de effectiviteit om endotoxines van het worteloppervlak te verwijderen. Deze endotoxines zijn producten van plaquebacteriën die zich kunnen afzetten op het worteloppervlak. In de samenvatting van deze modelstudie wordt beweerd dat SofScale effectief is in het verwijderen van endotoxines van het worteloppervlak en tandsteen. In een volgende *in vitro* studie heeft men onderzocht welk effect dit product heeft op tand- en restauratieoppervlakken. Bij een contacttijd van 2 minuten (zoals de fabrikant adviseert) zou het een reinigend effect op glazuur, dentine en cement hebben. Er wordt geen uitspraak gedaan over wat dit reinigend effect inhoudt. Dit geldt ook voor diverse restauratiematerialen waarbij er bij glasionomeercementen mogelijk enige morfologische veranderingen optreden. Ofschoon het gepresenteerde schema (zie schema) geen uitsluitsel geeft over de wijze van onderzoek, wordt vermeld dat bij een contacttijd van 10 minuten er al een effect op dentine optreedt door een verwijding van de dentinetubuli. In bijgaand schema is

*Vakgroep Parodontologie, ACTA

te lezen dat er dan behalve in glasionomeercementen ook veranderingen in composietmaterialen optreden. Bovendien is het effect na een langere contacttijd van 16 uur juist bij deze meest kwetsbare oppervlakken niet getest. Een volgende studie naar de mate van reiniging van worteloppervlakken is nog *in progress*. In een volgend abstract dat nog niet voor publikatie is aangemeld, wordt verslag gedaan van een *pilot study*. Het wil een klinische evaluatie geven van het gebruik van SofScale. Er werden acht patiënten behandeld volgens het *split mouth* model. Vanuit het perspectief van de operateur is de verwijdering van tandsteen gemakkelijker bij toepassing van dit middel. Er was echter veel verschil van patiënt tot patiënt.

te reinigen. De fabrikant prijst het in ieder geval aan voor de verwijdering van subgingivaal tandsteen en endotoxines. Uit de ingrediëntenlijst blijkt dat de werkzame stof in dit middel Natrium EDTA is. Dit middel wordt in de histologie gebruikt om coupes van harde weefsels te ontkalken. In de endodontologie wordt het in bijzondere gevallen gebruikt om de ingang van een geoblittereerd kanaal weer toegankelijk te maken. Langdurige aanwezigheid van SofScale zal mogelijk het worteloppervlak verweken met als gevolg een vergrote kans op overmatig verlies van tandsubstantie tijdens subgingivale gebitsreiniging. Daarnaast kan men zich afvragen of het inderdaad mogelijk is alle gel weer uit de pocket

Schema naar: Surface Evaluation and Local Effects of Experimental Scaling Gel on Selected Surfaces. Wayne Barkmeier, D.D.S., M.S., Creighton University.

Material	Exposure Time		
	2 Minutes	10 Minutes	16 Hours
Enamel	Super cleans the Surface	Super cleans the surface	Eches the enamel surface
Dentin (Freshly Cut)	Smear layer removal	Smear layer removal with widening of dentinal tubules	Not tested
Cementum	Cleans the Surface	Evidence of open Dentinal tubules	Not tested
Porcelain	Cleans the Surface	Cleans the Surface	Cleans the Surface
C & B Alloy	Cleans the Surface	Cleans the Surface	Cleans the Surface
Amalgam	Cleans the Surface	Cleans the Surface	Cleans the Surface
Composites	Cleans the Surface	Slight Morphologic change. Not deemed clinically significant by evaluators	Not tested
Dicor	Cleans the Surface	Cleans the Surface	Cleans the Surface
Glass Ionomer	Slight Morphologic change at high magnification. Not clinically significant	Morphologic changes at 1,500x. May not be clinically significant Additional studies required	Not tested

Met de invoering van de parodontologie in het ziekenfondspakket is de subgingivale gebitsreiniging het laatste jaar sterk in de belangstelling komen te staan. Men kan zich afvragen of dit middel mogelijk een aanvulling zou kunnen vormen op de curettes en de ultrasonie apparatuur om bij parodontitis-patiënten diep subgingivaal

te verwijderen. Zeker wanneer men zich bedenkt hoe grillig het patroon van parodontale afbraak meestal is. Om maar niet te spreken van furcatiegebieden waar de pulpa met zijn accessoire kanalen heel dicht bij ligt. Tot slot moet worden bedacht dat het worteloppervlak maar voor een klein gedeelte met tandsteen is bedekt en

dat de pocket meer met plaque is gevuld, waar dit produkt niet voor is bedoeld.

Al deze feiten in overweging nemend kan men zich afvragen of dit middel bij de paro-patiënt, diep subgingivaal geïndiceerd is. Een wat nauwkeuriger blik op de illustratie van de folder onderstreept deze twijfel. Het lijkt erop dat men SofScale adviseert bij patiënten met supragingivaal en **net** subgingivaal gelegen tandsteen.

Ook supragingivaal lijkt het beschikbare onderzoek niet voldoende om over een produkt zonder nadelige bij-

werkingen te spreken. Bij ontblote worteloppervlakken kunnen de dentinetubuli van het vrijliggende dentine zich verwijderen, met als mogelijk gevolg een vergrote tandhalsovergevoeligheid. Juist in dit cervicale gebied wordt gebruik gemaakt van composieten en glasionomeren. Ook deze materialen lijken niet geheel bestand te zijn tegen de inwerking van Sof-Scale.

Ons inziens lijkt het verstandig eerst gedegen onderzoek af te wachten waarbij deze gel succesvol en veilig is gebruikt bij patiënten met parodonti-

tis of blootliggende tandhalzen. Misschien zijn de 'zachte' onderzoeken de reden dat de 'ADA-approval' (nog?) op de verpakking ontbreekt.

*Bron: NT nr. 21, 1991 (895-897).
Voor reactie op dit artikel van directeur Klinische Research Ash/Dentsply en een naschrift van de auteurs, zie NT nr. 22, 1991 (949). (Red.)* ■

**12th
INTERNATIONAL
SYMPOSIUM
ON DENTAL HYGIENE
THE HAGUE
THE NETHERLANDS
JULY 1 - JULY 4, 1992**

**THE DENTAL HYGIENIST:
FROM AUXILIARY
TO COLLEAGUE**

Sponsored by the International Dental Hygienists' Federation
Hosted by the Dutch Dental Hygienists' Association

Je krijgt nooit een tweede kans om:

een **EERSTE** 25 jarig jubileum van de NVM, én een **EERSTE** internationaal congres voor mondhygiënist in Nederland **BIJ TE WONEN**.

Dus grijp die kans en schrijf je in vóór 1 maart a.s..

Het is in het belang van onze eigen beroepsvereniging en ons eigen beroepsimago en dus in ons aller eigenbelang, dat dit symposium, georganiseerd door de jubilerende NVM, een groot succes wordt. Het programma, zowel wetenschappelijk als sociaal, is alleszins de moeite waard.

Dus denk er niet te lang meer over na maar besluit nú ook naar Den Haag te gaan 1-2-3-4-juli.

Dan wordt het echt óns congres.

Dan wordt het ook ons succes.

YOU NEVER GET A SECOND CHANCE TO PARTICIPATE IN THE 12th INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON DENTAL HYGIENE.

Nieuwe aanmeldingsformulieren zijn te verkrijgen bij
Congresbureau Van Namen & Westerlaken, Postbus 1558,
6501 BN Nijmegen, tel.: 080-23 44 71.